

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2021 – SE BAKSIDEN

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET | OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 3 | 2020 | 39. ÅRGANG

Hovedtema:

ET ANNET SKOGBRUK ER MULIG

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

MER INFORMASJON PÅ WWW.NOA.NO ELLER FACEBOOK: NATURVERN

Aktivitetene gjennomføres med forbehold om endringer i de til enhver tid gjeldende anbefalinger for smittebegrensende tiltak. Følg med i aktivitetskalenderen på NOAs hjemmeside www.noa.no for detaljer og eventuelle endringer.

LØPENDE | DUGNADER PÅ SØNDRE SANDÅS

Sted: Søndre Sandås, Sognsveien 231 ved Sognsvann

Vil du hjelpe til med å gjøre NOAs nye hjem ved Sognsvann til en trivelig møteplass? Det er mye som kan gjøres med uteområdene av ulike oppgaver; alt fra maling, til rydding av ugress og vedhogging. Ta kontakt på noa@noa.no om du vil bidra!

12. – 13. SEPTEMBER | HØSTDUGNAD PÅ FRØNSVOLLEN

Sted: Frønsvollen, Nordmarka

Forberedelser til aktivitetsdagen søndag.

13. SEPTEMBER | 11.00-15.00 | AKTIVITETSDAG PÅ FRØNSVOLLEN

Sted: Frønsvollen, Nordmarka. 3 km fra Frognersetere T-banestasjon.

Høsting og andre spennende aktiviteter for barn og voksne. Guidet tur på eventyrskogstien fra Frognersetere til Frønsvollen kl 11.40. Stallen er åpen. Steking av vafler og pinnebrød. Mer informasjon og program: Se www.noa.no!

17. – 18. OKTOBER | HØSTDUGNAD PÅ FRØNSVOLLEN

Sted: Frønsvollen, Nordmarka

Hytta og området rundt gjøres klar for høst- og vintersesongen.

ÅRSMØTET 2020

På grunn av koronasituasjonen måtte NOAs planlagte årsmøte i vår avlyses. Møtet skulle vært avholdt 17. mars, og alle forberedelser var foretatt og alle sakspapirer var tilgjengeliggjort – det var bare gjennomføringen som gjensto. Vi har i det lengste håpet at situasjonen ville normalisere seg, men med økende smittetall innser NOA-styret at det ikke vil la seg gjøre å avholde et ordinært årsmøte med fysisk tilstedeværelse for det antallet stemmeberettigede som vedtektene angir, med tillegg av folk med møte- og talerett.

Etter en høringsrunde blant lokallagene og arbeidsgruppene, og med pandemien som utslagsgivende begrunnelse, har derfor NOA-styret besluttet å søke Landsstyret om utsettelse av Årsmøtet til 2021. Selvsagt kunne et årsmøte formelt vært avholdt som et zoom-møte, men uten den sosiale dimensjonen som gjør årsmøtene så viktige anser styret det som en dårlig løsning.

Etter avlysningen i vår har NOA-styret tatt opp i seg de kandidatene som valgkomiteén fremmet forslag på (Bent Rodem og Celine Motzfeldt Loades), og vi har arbeidet etter det framlagte arbeidsprogrammet som om det skulle være vedtatt. Økonomien er under kontroll. Det har ikke vært kontroverser av noe slag som skulle tilsi at årsmøtet må avholdes for å avklare situasjonen, og det var ikke innkommet saker fra lokallag eller arbeidsgrupper til behandling på det planlagte årsmøtet. Landsmøtet i Naturvernforbundet er også utsatt til 2021, så NOAs forberedelser til dette vil i alle fall måtte skje på årsmøtet i 2021.

Med mange, store og viktige naturvernsaker på dagsordenen nå i høst, vil det etter styrets syn være den beste bruken av tiden å gjøre en god jobb for naturen nå, og komme tilbake til en god organisasjonsrytme til neste år, når situasjonen forhåpentligvis har normalisert seg.

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Sognsveien 231
0863 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@noa.no, www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Ingunn Lund-Vang
918 17 453
lundvangingunn@gmail.com

Forsidebildet:
To store trær er tatt ut i en
glenne, og erstattes av en
ny generasjon.
Foto: NOA.

© Naturvernforbundet i
Oslo og Akershus 2020.
All tekst i artiklene kan fritt
gjengis med referanse til
Naturvernforbundet i Oslo
og Akershus' kvartalsskrift
Grevlingen, årgang,
nummer, artikkelforfatter
og artikkel. Fotografiene
skal kun kunne gjengis
etter innhentet tillatelse
av fotograf og Grevlingens
redaksjon.

ISSN 0803-6357

BLI MEDLEM
GI NATUREN EN STEMME

MEDLEMSKONTINGENT:
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 200,-
Førsteårskontingent
for student: 50,-
Pensjonist: 200,-

Kontoret på Søndre
Sandås ved Sognsvann er
åpent mandag, tirsdag og
torsdag, kl. 10–14.

Grevlingen er miljøvennlig
produsert og derfor svane-
merket.

Trykk: itGrafisk
Opplag: 8.500

LEDER

Skogbruk er hovedtema for denne utgaven av Grevlingen. Gjermund Andersen har skrevet saken «Et annet skogbruk er mulig – Hvorfor og Hvordan». Her kan du lese om NOAs arbeid og kamp gjennom mange år for et naturvennlig skogbruk. Skogens opplevelsesverdi og mangfold forsvinner med dagens hogstform, som også har negativ effekt på klimaet. Her kan du lese og lære om flatehogst, plukkhogst og alternativt skogbruk. Du kan også lese om en ny bok om miljøvennlig skogbruk skrevet Gjermund Andersen, og som lanseres i vinter.

Koronaen har dessverre satt stopp for flere av NOA sine arrangementer som måtte avlyses. Men vi kommer tilbake med flere arrangementer så raskt det lar seg gjøre. Vi må dessverre belage oss på at denne pandemien ikke er over med det første, men med riktige smittevernshensyn og tiltak så vil flere arrangementer kunne avholdes fremover.

Denne sommeren har folk valgfart til skog, fjell og strand, siden dette er tryggere steder å oppholde seg. Salget av telt, hengekøyer, sykler og friluftsutstyr har nådd nye høyder, mens andre bransjer har slitt med konkurser og permitteringer. De aller fleste nordmenn har tilbrakt sommeren i norsk natur, noe vi også har observert på Facebook og andre sosiale medier. Her har det flommet over av familiebilder fra kjen-

te fjell og landemerker i stedet for eksotiske feriebilder fra sydligere strøk. Har det lært oss å sette mer pris på naturen? Vil pandemien endre mer permanent på hvordan vi lever i fremtiden? Sigmund Hågvar skriver godt om dette temaet i artikkelen «En grønn restart?».

Fine nyheter fra et par av NOAs lokallag har vi også fått denne gangen, og vil gjerne minne om at nytt og arrangementer som skjer i NOAs lokallag er ting vi svært gjerne vil ha med i Grevlingen!

Til slutt kan vi dele den gode nyheten at boken «De siste eventyrskoger» av Gjermund Andersen er trykket opp i nytt opplag, og kan blant kjøpes i bokhandler eller bestilles her: noa@noa.no

Ingunn Lund-Vang, redaktør

ARTIKLENE I DENNE UTGAVEN AV GREVLINGEN

- Et annet skogbruk er mulig – Hvorfor og hvordan
- Slåttedugnad på Hovsæter
- Kartleggingstur med NOA
- En grønn restart
- Bier og blomster overalt
- Bokomtale
- Jørgen Stubbesitter

«Jeg driver ikke vitenskap når jeg ser på skyer og trær. Da er det opplevelsen som teller.»

Arne Næss

Endringer i Plan- og bygningsloven?

Endringer i Plan- og bygningsloven har vært ute på høring i sommer, med høringsfrist 1. september. Det er flere lovverk som skal beskytte norsk natur i norsk naturforvaltning. Regjeringen vil nå gjøre endringer i Plan- og bygningsloven som den viktigste loven for forvaltning og bruk av arealer i Norge. Nettopp arealutbygging er en av de største truslene mot mangfoldet i norsk natur. Regjeringen vil nå gjøre det mye lettere for kommuner å gi dispensasjoner fra lovverket. Kommunen kan da gjøre unntak når noen søker om dispensasjon, og omgå prosessen med forutsigbare planer som er resultatet av gode lokaldemokratiske prosesser. Ved dispensasjonsøknader er selve prosessen svært begrenset og lukket, og kun de som er direkte part har mulighet til å påvirke.

Mer om denne saken finner du her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endringer-i-plan--og-bygningsloven-og-lov-om-eigedomsregistrering-regional-plan-dispensasjon-mv/id2686o28/?expand=horingsbrev>

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG, TIRSDAG OG TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00.

ET ANNET SKOGBRUK ER MULIG

HVORFOR OG HVORDAN

EN NY TID ER I EMNING

For nøyaktig 20 år siden kom Grevlingen med et temanummer om "alternative skogbruks-metoder" der vi tok til orde for å gå bort fra volumfiksert flatehogst og over til kvalitetsrettet plukkhogst. Lite har skjedd i praksis i disse årene, men etterspørselen etter alternativer til flatehogstskogbruket er økende, i Norge, Norden og Europa. Argumentene for mer naturnært skogbruk blir stadig flere. Situasjonen for de siste naturskogene blir imidlertid stadig verre. Og lønnsomheten i næringen blir stadig dårligere. Det er på tide med et skifte.

Fra NOAs side har vi "hengt i stropen" på dette temaet i en tredjedels århundre. Først det store Marka-seminaret i 1986, der frøet til nytenkning ble sådd. Deretter et bredt sammensatt fagseminar om alternative skogbruksmetoder i 1991, som direktøren på Norsk Institutt for Skogforskning oppsummerte slik:

"Tenk hvor heldige vi er: Opplever at vi står ved enden av en omfattende, til dels bitter debatt, preget av stillstand. Seminaret i dag markerer starten på en

gjennombruddsfase, som i historisk perspektiv vil få samme posisjon som overgangen til bestandsskogbruket."

Tanken om et annet skogbruk fortsatte å spire i NOA. Kritikkk av skogbruket i Oslo kommune ga resultater, og vi ble raskt en sentral aktør i arbeidet med å utvikle nye mål og retningslinjer for kommuneskogene. Gjennom faggruppa Siste Sjanse ervervet vi førstelinjekunnskap om skogøkologi, og som del av Taiga Rescue Network ble vi en del av en europeisk reising mot industriskogbruket og for en sterkere bevaring av de siste naturskogene. I tekst og tale har vi prediket endring, uten at det har gitt synlige resultater - annet enn i kommuneskogene og på vernestatistikken.

Det lysner i Europa

Men nå lysner det – også for et nytt skogbruk. I Tyskland, Østerrike og Sveits er motstanden mot flatehogstskogbruket så sterk at det er innført kraftig restriksjoner – i enkelte delstater er flatehogst forbudt. I Finland har skogforskere arbeidet intenst med flere sider ved et plukkhogstskogbruk og

Snauflate i dag
– uframkommelig ungs-
skog av lav kvalitet om 15
år. Foto: NOA.

dokumentert fordeler og ulemper. Både der og i Sverige går debatten høyt, og både myndigheter og skogbruksnæringen har måttet bevege seg i riktig retning.

Her hjemme er imidlertid motstanden stor. Skogbrukets "establishment", med Landbruksdepartementet og skogeierforeningene i spissen, går mot enhver antydning om at alternativer er mulig. Det meste av forskningen på temaet, skjer i regi av NIBIO på Ås, som er et forvaltningsorgan under Landbruksdepartementet. Skogeierorganisasjonene, som lever av å formidle hogstoppdrag, er mer opptatt av egen bunnlinje enn av å møte ønsker om alternativer, som stadig oftere fremmes av deres egne medlemmer.

HVORFOR ET NYTT SKOGBRUK?

"Vi taper tusen kroner per tonn ferdig masse når vi går over fra naturskogtømmer til tømmer fra industriskogen." Utsagnet kom fra en som i hele sitt yrkesaktive liv hadde hatt sitt virke i skogbruk og skogindustri. Hans Kristian Delbeck (1927-2013) visste hva han snakket om: Som leder for «Virkesprosjektet», som med stor grundighet vurderte tømmer fra ulike deler av Norske Skogs nedslagsområde, hadde han med selvsyn kunne se og måle trevirkets ulike egenskaper, og hvordan trevirket fra industriskogene som ble etablert etter 1945 hadde vesentlig dårligere egenskaper enn tømmeret fra naturskoger og tidligere plukkhogde skoger. Og for-

klaringen hans var følgende: Vi ønsker at skogen skal vokse fort, så vi kan tjene mye penger. Når skogen vokser fort, får den brede årringer. Brede årringer har mye vårved, med store porer og tynne cellevegger. Mye luft og vann, og lite cellulose. Vi får dyre drifter, dyr transport og dyr prosess – og svært dårlig utbytte. Det er rett og slett feil å betale for tømmerets volum, når det er tørrstoffet vi lever av.

Virkeskvaliteten er et viktig argument for et nytt skogbruk. Men det er mange flere.

Sterkt redusert lønnsomhet

Mange er de skogeierne som blir overrasket nå de får tømmeroppkjøret etter hogst: "Ble det virkelig ikke mere igjen? Skogeierforeningens argument for hogst var jo at nå var tømmerprisene gode, og siden de likevel hadde annen hogst i området, skulle driftene bli ekstra billige." Men på en måte har skogeierforeningene sine ord i behold. Prisen på tømmer kan være noen kroner høyere enn fjoråret, og driftsprisen hadde vært enda høyere, hadde de bare hatt det ene oppdraget. Men argumentasjonen er ikke ærlig. Ser man på tømmerprisen, målt i faste kroner, er gjennomsnittsprisen for tømmer i Norge redusert til en tredjedel av nivået midt på 50-tallet. Selv om det har foregått en kraftig mekanisering i næringen, har ikke denne greid å kompensere for prisnedgangen. I praksis er kjøpekraften skapt av en kubikkmeter tømmer redu-

Fint utført plukkhogst på Langvassbrenna, Jevnaker allmenning. Foto: NOA.

sert til en tredjedel.

Sterkt redusert samfunnsnytte

En annen måte å vurdere skogbrukets viktighet, er å se på dets andel av verdiskapningen, inntjeningen til landet i form av eksport og sysselsettingen. Heller ikke her er det grunnlag for å hevde at skogbruk er en svært viktig næring.

Tallene fra SSB er drepene. Tar man den samlede skognæringen (skogbruk, sagbruk og masseindustri) under ett, har andelen BNP falt fra nær 8 % i 1955 til 0,5 % i dag. "Det skyldes at olja er blitt en så stor del av økonomien", sier du. Men ser vi på andelen av fastlands-BNP, er trenden like klar: I 1970 (før olja) var skognæringens andel av total-BNP 2,9 % og 3,2 % av fastlands-BNP. 40 år senere (2010) var andelen redusert til hhv. 0,59 % og 0,74%. Og trenden er nedadgående.

Eksporsten, målt i volum, er imponerende. 4 av 10 tømmerstokker går ut av landet. Men eksportverdien, målt i kroner går ned. Årsaken er selvsagt at mye av det eksporterte volumet er uforedlet virke. Der vi før leverte ferdige produkter, leverer vi nå i større grad ubehandlet rundvirke. Vi overlater til andre land å videreforedle og å ta ut merverdien.

Måler vi i verdien av import og eksport i kroner, utgjør importutgiftene for tømmer og tømmerprodukter temmelig nøyaktig det dobbelte av eksportinntektene. Vi kjøper for dobbelt

så mye som vi selger for – næringen har negativt utenriksregnskap.

Sysselsettingen går samme vei. Det 100 mann tok ut med motorsag og traktor i 1980, er nå arbeid kun for to hogstmaskinlag. Også i foredlingsindustrien er sysselsettingen sterkt redusert, bl.a. som følge av nedlagt industri.

Negativt bidrag til løsning av miljøutfordringene

Flatehogstskogbruket er ikke miljøvennlig. Skogens biologiske mangfold er under press, og vi har dramatisk dårlig tid på oss til å stanse den globale oppvarmingen.

Nær halvparten av alle de trua artene på rødlistene har sitt levested i skog. Og 70 % av disse har skogbruk som hovedtrussel. Skognæringen er fram-på med en argumentasjon om at det blir stadig mere død ved og store trær, og bruker statistikk til å vise at alt går så meget bedre. Men selv om det blir mere av viktige kvaliteter, er det svært langt igjen til de samme kvalitetenes forekomst i naturskogen. Og er det én kvalitet det ikke blir mere av – og som det ikke kan bli mere av – så er det skoger som ikke er utsatt for flatehogstenes miljødeleggelser. På landsbasis er disse redusert fra 33 % i 1998, via 25 % i 2014 til 21 % i 2018. Andelen er vesentlig mindre i skogstrøkene Østafjells, på middels og høy bonitet og i lavlandet. I Marka var andelen 11 % i 2018 og har antakeligvis undergått 10 % nå.

Vellykket plukkhogst i Oslo kommuneskoger.
Foto: NOA.

For friluftslivet utenfor
stiene er plantasjeskogen
et mareritt i flere tiår.

Foto: NOA.

Tåler trua arter dagens skogbruk?

Når vi sammenholder de økologiske kravene til trua arter i skog, med skogens økologiske egenskaper etter moderne skogsdrift, er det ingen grunn til å tro at dagens bestandsskogbruk - selv med ulike miljøtiltak - fremmer livsmulighetene for de trua artene.

Det er restene av den gamle naturskogen som sørger for at det fremdeles finnes levedyktige populasjoner av mange trua arter i skog. Med den hastigheten som slik gammel naturskog forsvinner, vil neppe status for de trua artene i skogen bli forbedret i årene som kommer.

*Anne Sverdrup-Thygson og Erik Framstad
i Nationen, 18. juli 2020*

I klimasammenheng er også skogbruket flinke til å framheve sin fortreffelighet, men også her er det langt mellom det bildet de forsøker å male og virkeligheten. Svært mange av de tiltakene som foreslås kan best karakteriseres som et "næringsvennlig løsningsregime". Felles for dem alle er at de tjener næringsinteressene godt, uten at de i det hele tatt, eller bare i beskjeden grad bidrar til å redusere klimatrusselen, eller bare vil bringe klimafordeler om svært lang tid, lenge etter at kampen om å nå "to-gradersmålet" må være vunnet. Mange av tiltakene vil også

bidra til å forverre situasjonen for biologisk mangfold ytterligere.

Både det biologiske mangfoldet i skogen og klimaet vil ha stor fordel av en omlegging av skogbruket, bort fra flatehogst – over til et kontinuitetsskogbruk, hvor det hele tiden er et skogdekke. For mangfoldet vil et slikt skogbruk, i kombinasjon med tilstrekkelig vern og andre tiltak, utgjøre en vesentlig forbedring for mange av de trua artene. For klimaets del lar jeg en av Nordens ledende klimaforskere, professor Anders Lindroth, konkludere:

"Det finns idag utarbetade koncept till et mera kontinuerlig skogsbruk (...) I denne form av skogsbruk strävar man efter att hela tiden hålla en så tät skog som möjligt, vilket medför att stora mängder koldioxid hela tiden tas upp från atmosfären. En uppskattning av vad det skulle kunna innebära ger vid handen att upptaget av koldioxid kanske skulle kunna öka med i storleksordningen 50 – 100%. Om det skulle genomföras rakt av i Skogssverige skulle nettoupptaget i skogen öka med 45 – 90 milljoner ton koldioxid, altså like mycket eller mer än våra totala utsläpp i dag."

For Grevlingens lesere skulle det være unødvendig å gjenta at et kontinuitetsskogbruk også vil ha betydelige fordeler for oss som turgåere i Marka. Hele eventyrskogkonseptet er bygd på plukkhogstskoger som har fått lov til å stelle seg selv i noen tiår. Også for skogens helsetilstand og motstandskraft

mot vindfellinger og insektangrep vil utvalgshogst være bra.

ALTERNATIVT SKOGBRUK – HVORDAN?

Hvordan kombinere et økonomisk skogbruk med krav om bedre virkeskvalitet og vesentlig større hensyn til natur og miljø?

Som i Grevlingen for 20 år siden vil vi anbefale en metode som kalles "naturkultur", utviklet av den svenske professoren Mats Hagner. Det er en form for gjentatte tynninger/ gjennomhogster som går ut på å skape lokal variasjon i trestørrelse, slik at de største trærne tar til seg mye av tilvekstressurene og raskt oppnår ønskede dimensjoner. Samtidig bidrar de store trærne til å holde tilveksten tilbake i de mindre trærne slik at de får god kvalitet. Gjennom undertrykket oppvekst får trærne smale årringer med mye tørrstoff, og lite, eller ingen ting, av det som kalles ungdomsved – som har mange svært uheldige egenskaper.

I praksis gjennomhogges skogen med 10-30 års intervaller. Utvokste trær og trær som er skadd tas ut. Utfordringen er å velge ut de trærne som skal få lov å dominere skogen fram til neste hogst. Det er disse som skaper den gode økonomien i naturkultur. Vurderingene foretas i hver enkelt tregruppe, dvs.

alle trærne som deler på felles tilvekstressurer. Tregruppens utstrekning er avhengig av boniteten, radien kan variere fra 3-4 meter i ekstremt rike skoger, og opp til 12 meter på de fattigste markene.

Innenfor hver tregruppe skal det stå igjen ett – og bare ett – stort tre. Denne "dominanten" befris for konkurranse fra jevnstore trær (de tas ut), mens mindre trær i passe antall får bli med videre som "rekrutter" – trær som skal fylle tomrommet etter dominanten når denne felles ved neste hogst.

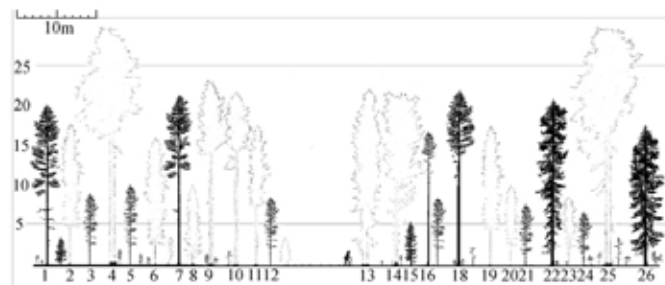
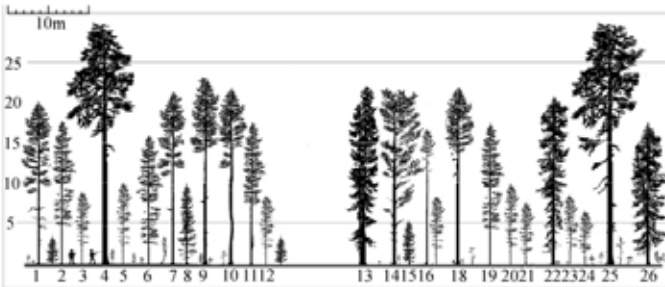
Foryngelsen i naturkultur består av alle små og store trær vi setter igjen ved gjennomhogsten; dominanter, rekrutter, "banken" av naturlige planter – og – kulturplanter der det ikke finnes annen foryngelse. Siden det er i de fleste skoger som regel er en overflod av små frøplanter, kan foryngelsen av skogen bli gratis eller svært billig, dersom vi greier å ta vare på denne plantebanken. Ute på snauflatene blir småplantene et lett bytte for snutebillene, som ikke lenger har noen levende finrøtter å gnage på, men går over til å gnage basten på rothalsen til plantene. Billene er svært glade i varmen på hogstfeltene, og det skal ikke settes igjen veldig mange trær, før angrepene går betydelig ned. Når vi tynner ut skogen, oppnår vi to ting: Mange av de små frøplantene får nok lys og næring til å overleve og videreutvikle seg. Og i motsetning til snauflatene, holdes snutebillebestanden i sjakk, som følge av beskygningen. Med bra forekomst av frøplanter og riktig skjøtsel, vil skogen forynge seg selv. Hvis frøplantene mangler, må vi foreta en suppleringsplanting umiddelbart etter gjennomhogsten – derav metodens navn: naturkultur.

Foredlingsskogbruk

Naturkultur er *ikke* det samme som fortidens rovhogster, der alle trær over en viss størrelse ble avvirket, men et *foredlingsskogbruk*, der kvaliteten på trærne forbedres fra hogstingrep til hogstingrep, gjennom at det hele tiden bare er de beste og mest verdifulle trærne som får stå igjen og vokse seg fullstore.

Ved riktig tetthet på skogen, og at

Slik foregår naturkultur med fokus på økonomi: Utvokste og skadde trær tas ut, og bar det beste treet i hver tregruppe settes igjen – samme med mindre rekrutter. Med andre målsetninger, eller med stor risiko for vindfelling, må det gjenettes flere trær.

det er de mest verdifulle trærne som settes igjen, oppnås en like stor produksjon, målt i volum, men fordelt på færre, og større og mer verdifulle trær.

Målet med naturkultur er å utvikle en fleraldret, flersjiktet skog, der vi med 10-30 års mellomrom kan gå inn og høste utvokste og verdifulle trær. Forskingen er klar på at hyppige, men svake inngrep er best for å opprettholde full produksjon. Det er også gunstig for mangfoldet og naturopplevelsen.

Men naturkultur er vel mye dyrere enn flatehogst? Ja, der er riktig. Hogst og utdrift blir 15- 25 % dyrere, men det oppveies i fullt monn av at det er mer sagtømmer og større stokker i uttaket enn etter en flatehogst. Og oppnår vi gratis naturlig foryngelse, blir gevinsten enda større.

HVA OPPNÅR VI?

- Hvis vi legger om skogbruket til naturkultur, vil lønnsomheten bli bedre for skogeierne:
 - Vi overfører tilveksten fra mange halvstore til færre, men store og verdifulle trær
 - Trærne får lov å bli grove før de hogges. Det gir bedre pris og lavere driftsutgifter enn for små trær.
 - Man får bedre gjennomsnittskvalitet i uttaket, og denne tendensen forsterkes fra hogst til hogst i samme skog. Større andel sagtømmer og andre verdifulle sortimenter.
 - Man slipper å hogge trær med negativ lønnsomhet, trær som det koster mer å hogge enn det man får igjen for virket.
- Vi får et mer miljøvennlig skogbruk. I seg selv - uten miljøhensyn - er heller ikke naturkultur bærekraftig. Men kontinuerlig skogdekke med tilhørende fuktighetsforhold, store trær og betydelig mer lyng og annen undervegetasjon gjør naturkultur vesentlig bedre enn flatehogstskogbruket. Også i naturkultur må det stilles krav til miljøhensyn, ut over dagens sertifiseringskrav.
- Skogene vil lagre vesentlig mer karbon. Naturkultur gir et kontinuerlig skogbilde som demper frigivelse av karbon fra bakken. Et fullt utvokst produksjonsapparat kommer raskt

på plass etter hogst. Det blir ikke brudd i forsyningen av sukker fra trærne til det viktige mykorrhizasamfunnet i jorda. Karbonlagrene holdes større og mer stabile enn i flatehogstskogbruket – det blir mindre CO₂ i atmosfæren.

- Flersjiktete skoger tåler stormene bedre og er sterkere mot snøbrekk enn ensalderskogene.
- Skogen blir mer variert og opplevelsesrik, mer attraktiv for friluftsliv. Det vil alltid se guffent ut, rett etter en hogst, og ingen kan garantere at man unngår hjulspor, selv om man gjør det som er mulig for å unngå det. Når den samme tilveksten skal tas ut i form av naturkultur, blir også det årlige avvirkningsarealet større enn ved flatehogst. Men skogbildet som skapes vil bli attraktivt, særlig hvis vi ved driftene også har øye for det spesielle, og for eventyrskogene - "friluftslivets nøkkelbiotoper".
- Et nytt skogbruk vil kreve mer kunnskap hos næringens utøvere, noe som vil gjøre arbeidet mer interessant og utfordrende, og legge grunnlaget for en økt yrkesstolthet.

HVORDAN FÅ STARTET EN OMLEGGING?

De fleste næringer er konservative, og skogbruket er intet unntak. Skal det skje så dramatiske endringer som det å gå bort fra flatehogstbasert skogbruk og over til kontinuitetsskoger basert

Smale og jevne årringer fra innerst til ytterst. Topp kvalitet takket være passe konkurranse med andre trær gjennom hele treets liv. Foto: NOA.

på utvalgshogster, må det politiske og praktiske virkemiddel til:

- En overgang fra å betale for virkets volum til å betale for virkets tørrvekt vil over natta gjøre kontinuitetsskogbruket vesentlig mer attraktivt, fordi det gir mer tettvokst virke og om lag samme volumproduksjonen som i flatehogstskogbruket.
- Politisk pålegg om bruk av utvalgshogst på midlere og svake boniteter. Unntak må godkjennes av myndig-

hetene.

- Utvikling av et veiledningsapparat uavhengig av dagens næringskjeder.
- Støtteordning til omlegging. Stortinget bevilget 50 millioner kronakroner til skogs-drift i områder med dyr drift – et kroneksempel på myndighetenes nærings-blindhet. Et grønt skifte i skogen kunne gis et betydelig løft, dersom disse midlene i stedet ble benyttet til en storskala omlegging til kontinuitetsskogbruk.

Også plukkhogd skog kan gro igjen, dersom skjøtse-len opphører. Men vi har et godt utgangspunkt for å forme en fleraldret skog. Foto: NOA.

«Mitt hyggesfri skogsbruk innebær att jag skördar mogna stora träd och även plockar bort dåliga småträd som står för tätt. Efter varje gallring står det kvar en skog som domineras av sådana träd som kommer att vara fullmogna efter ett par tre decennier. De största träden tar resurser från mindre träd genom konkurrens, vilket innebær att ekonomin optimeras, eftersom jag därigenom kan skörda några få stora mogna träd inom en snar framtid. (...)Jag känner mig helt trygg och stolt. Anledningen är att jag bedriver ett ytterst säkert och förutsägbart skogsbruk eftersom jag utnyttjar den rikliga naturliga återväxt som finns i form av omogna träd. Jag är stolt över att detta skogsbruk ger mig en trygg försörjning och dessutom även ger mina efterkommande en trygg försörjning. Det ger skogsindustrin minst lika mycket virke som det riskfyllda kalhyggesbruk som skogsstyrelsen rekommenderar.»

Fra Harald Holmbergs försvar av naturkultur, 2009. Holmberg var tiltalt för brudd på den svenske skogloven.

Fire tema- nummer om skog og skogbruk

Er du interessert i skog, skogbruk, skogforvaltning og utfordringene mellom skogbruk og naturvern/friluftsliv? Da anbefaler vi Grevlingens tidligere tema-nummer om temaet med mange sterke artikler og gode argumenter.

Du finner dem på
www.noa.no!

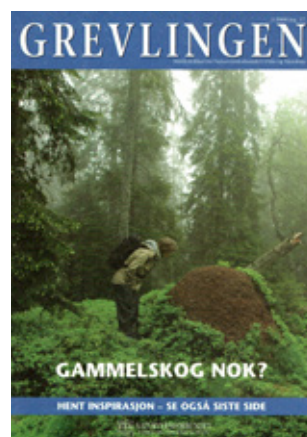
Grevlingen 3/1999

Grevlingen 3/2000

Grevlingen 1/2003

Grevlingen 2/2008

NY BOK OM NYTT SKOGBRUK!

Ønsker du å lese og lære mer om hvordan et miljøvennlig skogbruk kan drives? Da kan du glede deg: I løpet av vinteren kommer boka «Nytt skogbruk!» med gode argumenter for hvorfor vi bør legge om, mer om naturkultur og andre former for kontinuitetsskogbruk, og mer om hva som oppnås med et slikt skogbruk.

«Nytt skogbruk!» er ikke en naturvernbok, men ser skogbruk fra skogeierens ståsted. Det er så mange felles interesser mellom skogeierne og naturvernerne som i dag usynliggjøres, men som kan legge

grunnlag for en omlegging, og en mer bærekraftig forvaltning av de 80-90 % av skogen som ikke skal vernes.

Boka er skrevet av styrelederen i NOA, Gjermund Andersen, som i tillegg til å ha sittet i NOAs ledelse i mer enn 30 år og er leder for Naturvernforbundet skogutvalg, har en fortid som tømmerhogger i Nordmarka i 7 år og utdanning som skogtekniker. Gjermund har også deltatt i tre runder med utarbeidelse av mål, retningslinjer og flerbruksplaner for kommuneskogene i Oslo.

**«Nytt skogbruk!» kommer i vinter, og NOAs medlemmer vil få tilbud om spesialpris.
Følg med i neste nummer av Grevlingen og på www.noa.no!**

Boka som vil berike friluftslivet for alle brukere av Oslomarka

I eventyrskogen finner du lukkede skogsrom, lysninger, åpninger med myrer og tjern. Bekker, elver og vannsig. Du finner spor etter tidligere tiders virksomhet, hustufter, hesteveier og dyregraver.

Eventyrskogene er ofte like i nærheten av parkeringsplasser og hovedruter, og det trenger ikke å være krevende å oppleve disse skogområdene.

Opplev trolsk og fantasieggende skogsstemning i ditt nærområdet.

Slåttedugnad på Hovseter

NOV/Naturvernforbundet i Oslo Vest har inngått et samarbeid med Forsvarets driftsdivisjon i Viken om slåttedugnad på en areal ned mot Mærradalsbekken. Slåttedugnaden ble arrangert fra ca. 12:00 og fram til kl. 17:00 den 18. juni. Dugnaden ble svært vellykket. Været var flott og stemningen god. Driftsdivisjonen stilte med robotklipper og et mannskap til å styre denne. Klipperen tok et betydelig areal. Målet var i første rekke å få fjernet så mye canadagullris som mulig. Det deltok i alt 5 frivillige inkludert Jürgen og meg. Catrine Curle

hadde vært innom på morgenen og fjernet lupiner. Det ble også et oppslag om NOV sin slåttedugnad i Akersposten.

NOV har i flere år arrangert årlige slåttedugnader på enga ned mot Mærradalsbekken, og som eies av Forsvarsbygg. Slåttedugnadene holdes to ganger årlig, på våren og i august måned. For å bringe tilbake blomsterengen må den ha årlig skjøtsel. Tidligere har det vært registrert kravstore og til dels sjeldne engarter som vårstarr, bekkimian, smaltmotei og vårveronika på dette engarealet.

Enga ned mot Mærradalsbekken trues med gjengroing av fremmede arter. Kanadagullris sprer seg over store områder, også i og rundt omkring i Mærradalen. I er det innslag av andre fremmedarter som hagelupin og russekål. Den årlige slåtten har redusert veksten av Kanadagullris, men det er fortsatt betydelige mengder igjen som skal fjernes. Samarbeid mot fremmede arter: Forsvaret stilte med robotklipper og mannskap for å få bukt med den enorme mengden med Kanadagullris i området.

Kartleggingskurs med NOA

NOA har arrangert flere kartleggingsturer denne sommeren før kontoret tok ferie, og har nytt varme, men glade dager i gammelskogen på jakt etter spennende arter. Både nye og gamle frivillige har deltatt for å lære mer om arts mangfoldet knyttet til gammel skog, og det er et privilegium for oss å se hvilken interesse og engasjement som finnes der ute for å lære mer om det forunderlige og vakre

mangfoldet som skjuler seg under stokk og stein.

Årets kartleggingskurs blir avholdt helgen 28.-30. august i Skotjernfjellet og Snellingsrøysene naturreservat, og kurset ble fulltegnet kort tid etter annonsering. Men fortvil ikke, utover høsten vil vi også holde flere fellesturer som alle kan delta på! Send en mail til siri@noa.no for å få beskjed om hvor og når turene holdes.

1: Trolsk stemning i bratt terreng. 2: Biolog Erik Kagge undersøker en liggende, død stokk sammen med frivillige på jakt etter spennende arter. 3: Gammelskog med tydelig preg av tidligere skogsdrift. Får det stå i fred lenge nok vil det med tiden kunne bli et godt livsmiljø for truede arter. 4: Stokker som dette utgjør et spennende element i skogen. Fotos: Siri Tollefsen

En grønn restart?

Fremtiden er ikke noe som bare kommer. Fremtiden kan skapes. I stedet for å fortsette med «business as usual», kan vi vri på rattet og styre mot en grønnere fremtid med nye verdier og nye prioriteringer. Sterke krefter vil motsette seg en slik kursendring. Noen frykter å miste makt, andre er opptatt av kortsiktig fortjeneste. De som har visjoner om et fremtidssamfunn som løser klimakrisen og tar vare på naturens mangfold, møter mye motstand. Makta tviholder gjerne på gammel kurs. Det kreves stor utholdenhet å være miljøforkjemper i dag.

Når lederne ikke leder, må «trykket» komme nedenfra. Det siste året har vi sett et enormt engasjement blant unge mennesker over hele verden for å skape en alternativ fremtid. Det gir håp. De unge sier: vi finner oss ikke i å bli ledet inn i en farlig fremtid. Et skjult engasjement er plutselig blitt organisert og synliggjort. Politikere i Norge, EU og verden har stort sett nøydt seg med å klappe de unge på hodet og sagt at det er fint at de bryr seg, uten å ta dem helt på alvor.

Men så skjer noe uventet: Et bitte lite virus feier over kloden, skaper sykdom og død, og tvinger ledere til å endre fokus fullstendig. Denne krisen forstår de. Den er her nå og den angår alle. Verdens enorme flåte av fly settes på bakken. De myldrende storbyene fremstår plutselig med tomme gater og plasser. Nesten alle nyheter gjelder krisen som vi må tåle. «Business as usual» rives fra hverandre fordi vi er nødt til å tenke annerledes. Økonomiske prioriteringer gjøres om på rekordtid. Nå går folkehelse foran alt annet. Den norske regjeringen hurtigbehandler en midlertidig lov som gir nærmest diktatorisk makt. Folk beordres til å gjøre en rekke forsakelser: Hold deg hjemme, gå ikke på jobb eller skole, hold avstand til andre, og ikke reis noe sted uten tillatel-

se. Påskefjellet stenges. Det er uvirkelig. Men vi adlyder. Fordi vi skjønner det er nødvendig.

Så mye er vi villige til å forsake. Så store endringer i hverdagslivet går vi med på. Oppi dette myldrer kreativiteten, med fjernundervisning, digitale konserter og møteplasser via skjermen. Vi oppdager at alle de reisene vi foretar, alt forbruket – hele den livsformen vi er vant til – alt dette er det mulig å revurdere. Og ikke minst: Vi gjenoppdager verdien av naturkontakt. Aldri før har naturen betydning så mye for vår helse, både fysisk og psykisk, som i disse tider.

Oslofolket strømmer ut i Marka. Naturen er døgnåpen og gratis, og den tar imot oss med sin skjønnhet og ro. Vi opplever sterkt at tilgang til natur er et velferds-gode.

Krisen inviterer til å tenke nytt. Er det selvsagt at vi skal gjenskape det samfunnet vi hadde? Eller skal vi definere nye mål? Folket er fleksibelt dersom alle forstår hensikten med en kursendring. Er det nå vi skal hegne ekstra om naturverdiene? Er det nå

vi skal gjenoppdage vår egen fantastiske natur? Er det nå vi skal slutte med sløsing av strøm og danne et energigjerrig samfunn med smarte løsninger, uten samtidig å ødelegge naturen? Er det nå vi skal avslutte vår krig mot naturen, reise mindre, forbruke mindre, stabilisere klimaet og hindre at økosystemene kollapser? Er det nå vi skal forstå hva økosystemtjenester er? Og at verdens økonomi avhenger av at naturen fungerer? At det vil koste mindre å ta store grep nå for å bli venner med natur og klima, enn å rydde opp i klimakatastrofer og ødelagte økosystemer i etterkant? Er det nå vi skal skjønnere at de truslene som er på vei er langt alvorligere enn denne «lette» pandemien?

Det er tid for en gjennomtenkt restart. Det er tid for grønt lederskap.

Prosjektet «Bier og blomster overalt»

Mange naturinteresserte mennesker har oppdaget at antall insekter synker dramatisk. Insekthoteller har blitt populære. Å øke kunnskapen om sammenhengene i insektenes liv, samt inspirere til bruk av flere hjelpetiltak både i teori og praksis, er målet i prosjektet vårt.

Selv om vi fremdeles befinner oss i begynnelsen av en sikkert mangeårig prosess, har vi kommet godt i gang. Grunnlaget er at vi har knyttet gode forbindelser til spesielt kommunen, men også til Landbrukskontoret, Grønt Fagsenter, Nes hagelag og flere ressurssterke privatpersoner.

Det har så langt resultert i tillatelse til å anlegge en blomstereng i Årnes sentrum og til å etablere slåtteeeng ved en barneskole, samt planer om å slå gresset ved to museer bare én gang senhøstes. Der vil det føre til at de opprinnelige blomsterengene gjenoppstår. Det er i tillegg planlagt å etablere slåtteeeng i et populært turområde ved Glomma. Men også et mindre tiltak som en liten blomstereng langs en husvegg midt i sentrum av Årnes er viktig. Også smått er godt!

Flere steder er allerede pekt ut til fremtidige tiltak. Overalt vil vi benytte frø fra norske blomste-

renger, enten gjennom kjøp fra Botanisk museum eller samlet i Nes. Også høy fra etablerte slåtteeenger kommer til å bli brukt i stor grad. Slik håper vi å inspirere til bruk av mest mulig stedsegne engplanter. Å arbeide for bedre tilpasset kantslått langs veier og åkerkanter, vil i et samarbeidsprosjekt også stå på agendaen. Så langt litt om den praktiske delen.

Den teoretiske delen begynte i januar med et åpent møte, der Sigrid-Ann Mortensen holdt et veldig inspirerende foredrag om «pollinerende insekter og hva vi kan gjøre for dem». Fantastisk oppmøte og flere nye medlemmer! I mars måtte Kristina Bjurekes foredrag «Blomstereng - slåttemark og hvordan du selv kan lage en eng» dessverre utsettes inntil videre. Uansett vil vi fortsette å informere gjennom medlemskriv, forhåpentligvis lokalavisen og på tur til etablerte slåtteeenger i Nes. Presisere viktigheten av mange små og store steder, der insektene finner både mat (blomster med mye nektar) og ikke minst reproduksjonsmuligheter (f.eks. i form av brennesle- og bringebærkratt, steinrøyser og vanddammer).

Nyttig for naturen og god reklame for Naturvernforbundet!

Små og store blomsterenger er viktige. Foto: Sigrid-Ann Mortensen.

UNDERET LILLOMARKA

BOKOMTALE

Se på kartet og ha i bakhodet den voldsomme utbyggingen av Oslo innover i Groruddalen i det vi kaller etterkrigstiden. Hvor lett hadde det ikke vært å la bebyggelsen ete seg innover i åssidene. Og raskt hadde sårbare Lillomarka vært halvert. På mange måter var det en nasjonal vekkelse for naturvern mot slutten av 1960-årene, med landsomfattende holdningsendringer. Blant annet med Lillomarkas Venners stiftelse i 1969. Jeg husker godt Harald B. Pedersen, styreleder 1973–1983. I ham hadde foreningen en aktiv og tillitsvekkende talsmann på mange styremøter og medlemsmøter i Oslo og Om-land Friluftsråd. Han var far til Unni Pedersen som «i praksis skjøttet lederrollen fra 1997 til 2011.»

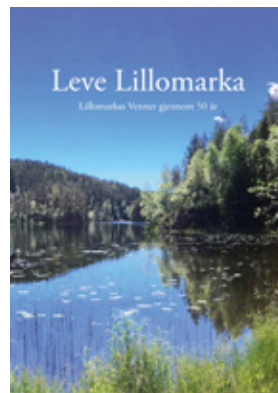
Det er en svært fin jubileumsbok bokkomiteen med Magne Lindholm har fått i stand, 30 bidrag med 19 forfattere. At de 200 sidene er delt opp slik, gjør det også lett å lese og å tilegne seg aktuell kunnskap – foreningens historie, vernearbeidet, kulturminnene, naturtypene, steinhoggerne, løypene, stiene, hyttene, stuen og de fastboende før og nå.

Mange bidragsytere kunne vært nevnt. La meg nevne et tema. Vi som har vært med en stund, har lett for å frykte at barn og unge ikke skal sette like stor pris på Marka som vi har gjort, og ikke bli lik oss i å ville holde Marka i hevd. Skogvokteren som hadde Oslomarka som jobb, og nå som pasjon, fremhever hvor viktig det er å gå turer på barnas premisser (s. 88f) – ikke på trøtte skogsbilveier, nei gå på stier, og

finn noe å se på, gjør det til en lek. «Vi snakker om de som skal bli morgendagens forvaltere av den enorme kulturarven marka representerer.»

Hør også en hilsen fra Svarttjern skole på Romsås (s. 200): «... alle barn vil lære. ... Da er det er det ingen læringsarena som slår uterommet!». Eller fra Miljø-agentene på Veitvet, som har «omtrent seksti medlemmer under 15 år.»!

Med glede leser jeg at Lillomarkas Venner ligger godt innenfor NOAs syn på behandling av skog. Ikke én artikkel hyller flatehogst, og ikke én hyller for eksempel asfaltert tilrettelegging for rulleski innenfor markagrensene. Sagt med Gjermund Andersen (s. 205), «Mens mange andre organisasjoner er rene tilretteleggingsforeninger, har Lillomarkas Venner alltid vært opptatt av å bevare, og av bruk som bidrar til bevaring av naturen, markakulturen og det enkle, naturnære friluftslivet.»

Leve Lillomarka
Lillomarkas Venner
gjennom 50 år
Magne Lindholm, redaktør
208 sider, Oslo 2019

GI EN GRØNN GAVE

Har noen i familien din eller en god venn bursdag og du mangler gaveideer? Hva med å gi et gavemedlemskap i NOA? Jo flere medlemmer foreningen har, jo sterkere står vi i arbeidet vårt for bevare naturen.

Bestiller du et gavemedlemskap betaler du for det første året. Mottaker av medlemskapet får en giro for videre medlemskap om et år og kan så velge om han eller hun ønsker å fortsette som medlem (ingen binding). Velkomstpakken inneholder et velkomstbrev, informasjon om Naturvernforbundet og siste utgave av medlemsmagasinet Natur & miljø. **Du må selv velge om du vil motta velkomstpakke, eller om velkomstpakke skal sendes direkte til den som får medlemskap i gave.**

Skjema for innmelding finner du på nettsiden vår: <https://naturvernforbundet.no/gavemedlemskap>
Kontakt oss gjerne på e-post for mer informasjon: noa@noa.no

SETT OG SAKSET
av Ingunn Lund-Vang

Bekjempelse av fremmede skadelige arter

Miljødirektoratet har ledet arbeidet med en ny tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige organismer. «Fremmede arter er én av de fem store negative påvirkningsfaktorene på naturmangfoldet globalt og i Norge. Fremmede skadelige arter påvirker mange av våre økosystemer slik at tilstanden er dårligere enn før. I Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold ble det bestemt at det skal utarbeides en ny tiltaksplan mot skadelige fremmede organismer.»

«Målet med tiltaksplanen er at den negative påvirkningen fra fremmede arter på økosystemenes tilstand og deres evne til å levere økosystemtjenester, etter fem år skal være lavere enn ved tidspunktet for vedtakelse av planen.»

Mer informasjon om Tiltaksplan 2020-2020 finner du på regjeringen.no

Stubbesitter

«LOVLIG FATTET VEDTAK»

KreativStrek/Sundhell

Som kjent er det ikke alle fogder som har fått sitt embete av Vårherre. I vår folkevisdom har vi således en historie om Veslefrikk. Det var fattet et lovlig vedtak om at han skulle henges. Da han satt på galgestigen, ba han om å få spille litt på fela si – den hadde han fått av en fattigmann, han hadde hjulpet. Nå var det det med denne fela at den låt så vidunderlig vakkert og fengende når den ble spilt på. Alle måtte danse. Bare Veslefrikk kunne stoppe spillet. Og lensmannen tryglet til slutt om nåde. Hengningen ble det ikke noe av – og folket levde lykkelig alle sine dager.

«Det er jo lovlig fattet vedtak!», sier administrasjonen sjokkert, av og til den dag i dag. «Ja, men ...», sier den bolde opposent.

Biskop Gunnar Stålsett dømmes til fengsel for å ha latt en 'ureturnerbar' dame vaske for seg mot lønn. Ureturnerbare damer skal enten tigge eller sulte – lovlig fattet vedtak.

Y-blokka skal rives. Her igjen går det om ikke-sammenlignbare verdier – prisverdig kunst og arkitektur satt opp mot terrorsikring. Elle melle ... Omkampen kan ende med en akseptabel løsning.

Alta-aksjonen gikk om elektrisk kraft satt opp mot reindriftens kjerneområder. Helt unødvendig utbygging, sa etterpå-klokskapen.

Repparfjorden fylles av gruveslam – livet på fjordbunnen blir satt opp mot korteste transportvei.

Vindmøller på enhver nut blir satt opp mot lokalt friluftsliv og fuglevern. Blir det omkamp? Kanskje kan modernisering av vannkraftanleggene uten naturinngrep greie seg.

Det er menneskelig å få tenkt seg om. Lovlig fattede vedtak må også kunne gjøres om igjen – det ville fortsatt skape gjensidig tillit partene imellom. Men noen ganger kan vi trenge noen toner fra fela til Veslefrikk.

Nå syntes Leika, min kjære hundevenn, det var på tide å gå på tur.

Vi høres av.

DIKT

Av Sigmund Hågvær

FRED

Det må være fjell
der eneste lyder
er heiloens melankolske fløyt
eller rislingen av rent vann.

Det må være skog
der orrhanenes tidløse mumling
starter dagen
mens tåken letner over myr og vann.

Det må være kyst
hvor du kan rusle lenge.
Lytt til bølgen
og kanskje møte ingen.

Det må være natur
som er i orden
og tar imot deg
med sin ekte fred.

LOKALLAG I NOA

Send rettelsel til noa@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I ASKER

Kontaktperson: Jan Häusler, 982 99 667, asker@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Kontaktperson: Thomas Westly, 950 20 722, baerum@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I GRORUDDALEN

Kontaktperson: Helen Svensson, 917 64 902, groruddalen@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I LILLESTRØM

Kontaktperson: Sverre Solberg, 959 98 790, lillestrom@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I LØRENSKOG

Kontaktperson: Tom Clark, 977 10 561, lorenskog@naturvernforbundet.no
og clarkgorko@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NANNESTAD/GJERDRUM

Kontaktperson: Todd Nore, 932 31 716, todd_nore@hotmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NES

Kontaktperson: Karin Olsen, 419 20 615, nes@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET PÅ NESODDEN

Kontaktperson: Peter Schjølberg, 908 46 613, peterschjo@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NITTEDAL

Kontaktperson: Hiltrud Hemmersbach, 67 07 95 44, nittedal@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OPEGÅRD

Kontaktperson: Mariella Memo, marimemo@online.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO NORD

Kontaktperson: Åke Hartmann, 901 01 415, oslonord@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO SØR

Kontaktperson: Ingvild Melvær Hanssen, 990 04 232, oslosor@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO VEST

Kontaktperson: Colin Murphy, 481 43 588, oslovest@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO ØST

Kontaktperson: Pernille Hansen, 997 74 337, osloost@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I SKI

Kontaktperson: Stein Kr. Martinsen, 930 81 173, gaupestein@online.no

NATURVERNFORBUNDET I ÅS

Kontaktperson: Hans Erik Lerkelund, 988 49 397, lerkelund@gmail.com

NATURVERNSTUDENTENE PÅ UIO

Kontaktperson: Aurora Kobernus, 944 29 340, aurorakobernus@gmail.com

NATURVERNSTUDENTENE PÅ OSLOMET

Kontaktperson: Amalie Erfjord, 472 97 586, amalie.erfjord@lyse.net

NATURVERNSTUDENTENE VED NMBU

Kontaktperson: Marie Kolvik Valøy, 941 95 456, marie.kolvik.valoy@gmail.com

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

ENEBAKK Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

KONTAKTPERSONER I NOAS TEMALAG

Byøkologisk arbeidsgruppe: Celine Motzfeldt-Loades, celine_loades@hotmail.com

Fjordgruppa: Jørn Erik Bjørndalen, jorn.bjorndalen@gmail.com

Frønsvollen: Nikolai Norman, nikolainorman@gmail.com

Markagrappa: Bjørn Faafeng, bjanfa@gmail.com

SETT OG SAKSET

av Ingunn Lund-Vang

Gjødsling av skog

Et nyhetsinnslag som vekte oppsikt nylig var med landbruksminister Olaug Bollestad (KrF) i et helikopter hvor hun var med og slapp kunstgjødsel over skogen. Videoen kan sees på departementets Facebook-side. I følge landbruksministeren var dette «et kjempeviktig klimatiltak som bevarer skogen, bruker skogen og gjør den bedre til å binde karbon». I videoen sier en representant for gjødselselskapet Yara at skog som vokser binder mer CO₂ enn gammelskogen. Dette vakte sterke reaksjoner hos mange biologer. «Nitrogen er ikke bra for moser, sopp og lav, og blåbærene blir skrantne, uttalte skogøkolog Erik Framstad ved Norsk Institutt for naturforskning (NINA). Mengden nitrogen som slippes over norske skoger er tre ganger mer enn tålegrensen myndighetene har satt, sier Framstad. Siden 2016 har 5-11 millioner kroner i statsstøtte gått til nitrogengjødsling av skog.

Sett hos nrk.no, 23.08.2020.

Nå kan du bestille Markakalenderen 2021. Ved å kjøpe Markakalenderen får du 12 flotte markabilder og 12 turforslag i eventyrskog. Her kan du oppdage nye områder i Marka og bli oppmerksom på det biologiske mangfoldet marka skjuler. Kalenderen dekker alle Markas områder, du kan oppdage eventyret i nye og gamle områder, finne naturroen, mulighetene og magien. Ønsker du å dele hele marka med familie, venner eller kolleger er dette julegavetipset til deg som er tidlig ute. Ved kjøp av kalenderen bidrar du til NOAs arbeid med å ta vare på Marka, spre naturkunnskap og naturglede.

MARKAKALENDER 2021

150,-

/stk.

Porto og ekspedisjonsgebyr kommer i tillegg.

Rabatt ved kjøp av mer enn én kalender. Priser:

1 eks. kr 150,-
2–4 eks. kr 140,-/stk.
5–10 eks. kr 130,-/stk.
11–20 eks. kr 110,-/stk.
Be om pris ved bestilling av mer enn 20 eks.

BESTILL I DAG: Klipp ut kupongen, send bestilling til noa@noa.no eller ring NOA på 22 38 35 20. Kalenderen er klar for utsendelse i begynnelsen av oktober. Kommer du innom Søndre Sandås ved Sognsvann i kontorets åpningstid eller kjøper kalendere på et av utsalgsstedene slipper du porto og gebyr. Se www.noa.no for liste over utsalgssteder.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs Markakalender 2021. Kalenderen koster **150,-/STK.**, porto og ekspedisjon kommer i tillegg.

.....
Navn

.....
Adresse

.....
Postnummer og sted

.....
Telefonnummer

DET GIS RABATT VED KJØP AV MER ENN EN KALENDER

150,-/stk. • 2–4 eks. 140,-/stk. • 5–10 eks. 130,-/stk. • 11–20 eks. 110,-/stk.

ADRESSATEN
BETALER
FOR SENDING
I NORGE

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo